

Paraziți

Autor: Marius von Mayenburg

Marius von Mayenburg (n. 1972 la München) și-a început cariera, precum și durabila sa prietenie cu regizorul Thomas Ostermeier, la legendara *Baracke* de la Deutsches Theater Berlin, al cărei dramaturg a fost. Acolo a adaptat și legendara piesă *Blasted* a Sarei Kane, pusă-n scenă de Ostermeier. S-a afirmat, ca dramaturg, cu piesa *Feuergesicht (Chip de foc)*, tradusă cu promptitudine în peste 20 de limbi, inclusiv chineza, japoneza, coreana. A scris între timp aproape 20 de piese de teatru și radionofonice. Lucrează și ca traducător (Shakespeare, Sarah Kane, Martin Crimp ș. a.) și regizor. Pentru piesa *Feuergesicht (Chip de foc)* a fost distins cu **Premiul Kleist pentru tinerii dramaturgi** (1997) și **Preis der Frankfurter Autorenstiftung** (1998).

Sinopsis

Genul: Dramă

Personaje: 2 f, 3 b

Tânărul Ringo a fost lovit de o mașină pe o trecere de pietoni. La volan era un bătrân, Multscher, care adormise. În urma fracturii de coloană vertebrală, Ringo a rămas imobilizat în scaunul cu roțile. Trăiește, împreună cu Betsi, prietena lui într-un apartament de bloc. Dragostea lor pare să reziste în ciuda accidentului și, mai ales, a firii din ce în ce mai insuportabile a lui Ringo care, după accident, a refuzat să mai iasă din casă. Se mulțumește să privească lumea de sus, de la fereastră și să-și terorizeze psihic prietena. Aceasta are o soră, Friderike. După ce a rămas gravidă, prietenul ei o suportă din ce în ce mai greu și toată afectivitatea lui pare să se reverse asupra animalului său de companie – un șarpe. Friderike amenință în repetate rânduri că se va sinucide, dar nu poate să o facă. Sfârșește prin a pleca de acasă, leșină la marginea unei autostrăzi și e dusă la spital. Unde este chemată sora ei, Betsi. Această încearcă și până la urmă reușete să-l convingă pe Ringo să accepte ca Friderike să locuiască la ei, măcar câteva zile. Între timp, își face apariția și Multscher, bătrânul care l-a accidentat pe Ringo. El pare devastat de sentimente de vinovăție. Ar vrea să facă ceva pentru Ringo. De fapt, îi oferă acestuia viața lui, cât i-a mai rămas. Se pune la dispoziția lui. Scop în care va rămâne și el acolo. Mai ales că e singur. Ei da, ar avea o fiică, dar aceea nu mai vrea să știe nimic de el, s-a căsătorit și a plecat, iar Multscher nu știe nici măcar în ce oraș trăiește. După care vine și prietenul Friderikei, Petrik.

Care, în ciuda cinismului pe care-l revărsa neobosit asupra prietenei lui gravide, s-ar zice că nu poate trăi fără ea. Până la urmă, Multscher chiar reușește să facă ceva pentru Ringo: îi procură un binoclu cu care acesta poate vedea ce se petrece prin apartamentele oamenilor normali – adică întregi.

Când cinci oameni atât de diferiți și de ostili, trăiesc în același apartament într-o stare de gherilă continuă – ei bine, atunci chiar că e un ...spectacol.

Comentariul lui Scora

Un spectcol dur, un spectacol brutal, care poate fi ilustrarea perfectă a celebrei definiții a infernului formulate de Sartre: „L'enfer c'est les autres.” Un grup de oameni funciarment mai degrabă buni, dar care ajung să se poarte unii cu alții ca niște bestii. De ce? Din cauza ...existenței care, la rândul ei, îi apasă, îi torturează, îi exasperează. Și de care unii ar vrea să se desprată, dar nu pot. Cum nu pot fi sarcastici cu existența, cum nu îi pot riposta, sunt răi unii cu alții. Lăsând însă când și când să transpară un fond de bune, frânturi luminoase, repede înghițite de norii de furtună. Fascinant, în această piesă, e conflictul permanent, la fiecare dintre personaje, între fondul bun, cu manifestările aferente, și puseele de răutate.

Dar oare chiar e răutate? Întotdeauna? Adeseori, ceea ce își aruncă ei în față este, de fapt, adevărat. Doar că acest adevăr devine coroziv, se transformă în răutate din cauza contextului. E spus în situații în care cel căruia îi e adresat ar avea nevoie să fie menajat, protejat. Prin urmare, e vorba de adevăr folosit pe post de armă.

Uneori, câteva dintre aceste dueluri pline de cincims pot avea și efecte comice. Iar atunci când Multscher îi spune celui pe care l-a transformat în infirm că îi oferă viața lui, nu putem să nu ne amintim de Cehov. Nu că autorul l-ar cita explicit. E ca și cum viața însăși îl citează pe Cehov. Numai că, în contextul realității de azi, oferta are cu totul alte conotații: un bătrân terminat îi oferă unui tânăr infirm viața lui. Să mori de râs, nu alta... Dar numai o zecime de secundă. Fiindă imediat te copleșește jalea.

O piesă grea, o piesă în care, ca-ntotdeauna la Mayenburg, aproape că nu există roluri secundare, o piesă în care orice personaj e o mare provocare pentru actori.

Detalii tehnice

Premiera absolută a avut loc în anul 2000, la Deutsches Schauspielhaus Hamburg, în regia lui Thomas Ostermeier. Acel Thomas Ostermeier...

În România, piesa a fost montată în 2005, la Teatrul Ariel Târgu-Mureș și în 2018, la Teatrul Național Vasile Alecsandi Iași.

Drepturile de reprezentare: henschel SCHAUSPIEL Theaterverlag Berlin, Alte Jakobstr. 85/86 Aufgang 7, 10179 Berlin. Tel: +49 030 4431 8888, Fax: + 49 030 4431 8877, e-Mail: verlag@henschel-schauspiel.de.

Drepturile pentru versiunea românească: Victor Scoradeț, vicmarsco@yahoo.de.

Sinopsis

Ringo moțăie în scaunul cu rotile, se trezește.

RINGO Mă simt ciudat. Oare am dormit cu gura deschisă? Soarele are raze atât de joase, mi-a luminat printre dinți până-n gât, trebuie să beau ceva. Betsi, m-am făcut atât de greu, pe la margini am și început să mă contopesc cu scaunul, mi-e sete, Betsi, limba îmi zace-n gură ca o bucată de carne moartă. Betsi? Unde ești? *Strigă* Betsi! De ce nu-mi spui și mie când pleci? Mă lași să mor aici, sunt o povară, cu scaunul ăsta al meu, și tu te duci la lacuri și nici nu te gândești la mine, și într-un târziu, când vii acasă, și pielea ta e înroșită și arsă, și tu miroși a soare, eu atârâ aici în scaunul meu, uscat și contorsionat, și mă uit la tine cu ochi morți, mi-e sete.

(...)

Petrik dă de mâncare la șarpe.

FRIDERIKE Ce faci acolo?

PETRIK Îl hrănesc.

FRIDERIKE M-ai hrăni și pe mine?

PETRIK Dacă n-ai avea nici brațe și nici picioare și ai zăcea pe burtă într-o cutie de sticlă și ai fi dispusă să înghiți șobolani vii, da, te-aș hrăni.

FRIDERIKE Uită-te la mine.

PETRIK Nu zbiera.

FRIDERIKE Și eu pot să mă întind pe jos și să aștept să mă găsești.

PETRIK Zbieretele tale îl înnebunesc.

FRIDERIKE Da' tu tot nu mă găsești, orice aș face, și nu faci decât să mă calci pe mână. *Zbiară.* Uită-te încoace.

PETRIK Când zbieri așa, împinge toată mâncarea afară și se contractă.

FRIDERIKE Poate te mușcă. *Emite un țipăt ascuțit și puternic.* Eu te mușcam demult, dacă eram șarpe.

PETRIK ăsta nu mai mănâncă nimic pe ziua de azi. Poftim. *Îi întinde șobolanul mort.* Tot mai ți-e foame?

FRIDERIKE Da. *Își vâără șobolanul mort în gură.*

PETRIK Cât poți să fii de scârboasă.

(...)

Betsi cu sacoșe.

RINGO Betsi, micuța mea, m-am uscat și m-am ofilit.

BETSI Ai dormit, ai dormit cu gura deschisă, ca un copil, n-am vrut să te trezesc, m-am gândit ia să cumpăr repede câte ceva.

RINGO M-ai lăsat singur.

BETSI Numai puțin, acum sunt aici, nu-ți fie frică.

RINGO Nu știi ce frică mi-a fost. Am crezut c-ai plecat.

Ringo vrea să plângă. Betsi îl consolează.

BETSI Șșșșș. Acum sunt aici, micuțul meu, sunt cu tine, nu te las singur.

Ringo se smiorcăie uscat.

RINGO Mi-a fost așa o sete.

Betsi scoate o sticlă de bere dintr-una din pungi.

RINGO Ce-i asta?

BETSI Bere.

RINGO Asta nu e bere.

BETSI Asta e bere.

RINGO Asta?

BETSI Da, bere, e bere.

RINGO Un căcat, asta e, o bere de căcat.

BETSI E o bere ca toate celelalte.

RINGO Nu există nici o bere ca toate celelalte. Bere de căcat, asta-i o bere de căcat, poți s-o verși în closet, asta-i pișat, berea asta de căcat, o bere ca asta, asta –

BETSI E o bere bună, sunt atâția oameni care o beau.

RINGO Eu nu cunosc alți oameni.

Betsi ia sticla și o aruncă.

Oh. Ai aruncat sticla.

BETSI Da. Pentru tine am făcut asta.

RINGO Acum nu mai am nimic de băut.

BETSI Ai făcut mutra aia rea.

RINGO N-am făcut nici o mutră rea.

BETSI Simt că se rupe totul în mine, când te uiți la mine așa, cu fața aia a ta, ca și când n-ai vedea nimic, atunci mă gândesc, totul s-a terminat, și suntem bătrâni și ne urâm, și atunci arunc berea pe geam afară, fiindcă nu știu ce altceva să fac cu sticla aia care nu-i bună, fiindcă altfel mă arunc imediat și pe mine, dacă faci fața aia la mine, de aia.

RINGO Betsi, eu nu vreau, fața aia a mea, îmi pare rău de fața aia.
BETSI Ba mie, nu știam că există o bere care nu e bună.
RINGO E totuna, micuțo, fiindcă tu ești bună, tu ești întotdeauna bună, indiferent ce fel de bere aduci, iar berea asta e de căcat.
BETSI Eu nu vreau să se bage nimic între noi. Nici măcar berea.
RINGO Absolut nimic.
Se sărută.
M-ai lăsat să zac aici, în scaunul ăsta.
BETSI Sunt cu tine. Suntem în siguranță.
Se sărută din nou.
RINGO Mi-e sete.

(...)

Ringo cu un binoclu.

MULTSCHER Și? Ce vedeți?
RINGO E bine să ajungi atât de departe. Vă mulțumesc.
MULTSCHER Puteți să recunoașteți ceva?
RINGO O ușă de balcon pe jumătate deschisă, ceva ofilit în lădița pentru flori, o draperie mișcată de vânt, un tablou șters pe un perete, o masuță de sticlă cu un ziar pe un covor gros și murdar.
MULTSCHER Și nici un om?
RINGO Oamenii nu mai sunt în oraș. Sunt morți sau afară, la lacuri. Noi suntem ultimii care am mai rămas aici.
MULTSCHER Dar în noaptea asta stați aici la umbră, în timp ce surorile dorm deja, și pe urmă vă uitați vizavi, la ferestrele luminate, dacă vedeți oameni care ies din baie sau se îmbrățișează, goi, ca să vă alegeți și dumneavoastră cu ceva din viața pe care o mai au ceilalți. Ore întregi așteptați așa, până când încep să vă lăcrimeze ochii. Pentru asta ați vrut un binoclu.
RINGO Nu mai am nevoie de perechi care se fut, pentru nefericirea mea. Masuța de sticlă e suficient de dezolantă.
MULTSCHER Atunci, poate că ăsta e momentul potrivit.
RINGO Pentru ce?
MULTSCHER Ca să terminăm treaba împreună.
RINGO Împreună, ce treabă?
MULTSCHER Atunci n-o să mai fie nevoie să spuneți nimic, și nici nu mai trebuie să-mi țineți mâna.
RINGO Mă tem că nu înțeleg.
MULTSCHER Eu credeam că m-ați putea înțelege. În situația dumneavoastră.

RINGO Ce-i cu situația mea? Încă nu vreau să mor. Când mai am de trăit încă jumătate din viață.

MULTSCHER Care chiar este pe jumătate. De la a treia vertebră în sus.